

ks. Berko cały naród jednoczy piłka nożna. Opowiada o mistrzostwach i ważniejszych meczach, gdy cały kraj przybiera żółto-zielone barwy. Misjonarz posuwa się wręcz do stwierdzenia, że futbol to największa religia Brazylii. Jej wyznawcy modlą się o zwycięstwo, świętują je, a kiedy przyjdzie porażka, niekiedy nawet popełniają samobójstwo.

W zbiorze listów wyczuć można tęsknotę autora do Ojczyzny. Ksiądz Berko odwołuje się do historii Polski, do utworów znanych poetów i słynnych piosenek. Kilkakrotnie przytacza wiersze ks. Twardowskiego. Stanowią one niekiedy tło do rozważań o brazylijskich fawelach. Wielokrotnie porównuje sytuację Saramandai do rodzimej diecezji tarnowskiej. Częstokroć wraca wspomnieniami do polskich tradycji i obyczajów. Zachęca Polaków do ich kultywowania. Uważa, że nie mamy się czego wstydzić. Jak sam przyznaje, docenił to wszystko dopiero, kiedy wyjechał na misję.

Od opisu Bożego Narodzenia w najbardziej biedniejszej dzielnicy autor przechodzi do podsumowania, które składa się z dwóch części. Pierwszą są pytania, które misjonarz zadaje sobie samemu, stanowiące swoisty rachunek sumienia, rozliczenie z pracy misyjnej. Nie pozostawia ich bez odpowiedzi. Część druga zaczyna się od wcześniej zamieszczonej dedykacji, po czym przechodzi do podziękowań skierowanych do Boga za to, co się wydarzyło. Ksiądz Mariusz Berko swoją opowieść *Niekochane dzieci Boga* skonstruował w taki sposób, aby polski czytelnik mógł przy okazji spojrzeć na swoje życie z perspektywy brazylijskich faweli.

KAROLINA DZIEWULSKA

Franciszek Jabłoński, BŁOGOSŁAWIONE STOPY GŁOSZĄCYCH DOBRĄ NOWINĘ. ŚWIĘTOWOJCIECHOWI MISJONARZE, Warszawa Wydawnictwo UKSW 2007, ss. 582.

Nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie ukazała się imponująca monografia, bo licząca 582 strony, autorstwa ks. dra Franciszka Jabłońskiego. Zawiera poczet misjonarzy Archidiecezji Gnieźnieńskiej, którzy kiedyś pracowali bądź też nadal pracują na misjach. Wspomniane opracowanie nosi znamienity i niezmiernie trafny tytuł: *Błogosławione stopy głoszących Dobrą Nowinę. Świętowojciechowi Misjonarze*. Są to bowiem rzeczywiście ludzie, których stopy jakże często musiały lub nadal muszą przemierzać dziesiątki kilometrów, aby móc doprowadzić ich do tych, którym mają przepowiadać Chrystusową Ewangelię. Opisana w książce grupa misjonarzy należy do jednej rodziny, już nie tylko misyjnej, ale także Świętowojciechowej, od kiedy papież Jan Paweł II w 1997 roku, podczas pielgrzymki do Gniezna na 1000-lecie męczeńskiej śmierci św. Wojciecha, wręczył udającym się na misję krzyże – znaki ich misyjnej posługi. W tym momencie powstała wielka rodzina misjonarzy, którym właśnie patronuje św. Wojciech, każdego też roku, podczas uroczystości odpustowych w Gnieźnie ku czci świętego, nowi misjonarze odbierają krzyże misyjne.

Książka ks. Jabłońskiego ma siedem części. W pierwszej znalazły się słowa biskupów pełniących obecnie posługę w Kościele Gnieźnieńskim oraz arcybiskupa Henryka Hosera – sekretarza pomocniczego Kongregacji Ewangelizowania Narodów (obecnie abp diecezji warszawsko-

praskiej). Część druga i trzecia to sylwetki kapłanów oraz świeckich misjonarzy pracujących na kontynencie afrykańskim, w Australii i Oceanii, w Ameryce Północnej i Południowej oraz w Azji. Niektórzy z nich zostali mianowani biskupami i obecnie pełnią posługę biskupów misyjnych w konkretnych diecezjach. Kolejna – czwarta część pozycji dotyczy kapłanów, którzy pomagali lub nadal pomagają w duszpasterstwie w różnych krajach świata nie będących krajami misyjnymi. Część piąta dotyczy osób konsekrowanych pracujących na misjach, w szóstej autor przedstawia sylwetki trzech misjonarzy pochodzących z Archidiecezji Gnieźnieńskiej, którzy na skutek nowego podziału administracyjnego Kościoła w 1992 i 2004 roku, znaleźli się w diecezji kaliskiej i bydgoskiej. Ostatnia – siódma część – zawiera informacje na temat konkretnej pomocy duchowej i materialnej, jaką otrzymują misjonarze oraz ich rodziny ze strony Archidiecezji Gnieźnieńskiej.

O wartości tej monografii świadczy fakt, że jej autor nie przedstawia suchych danych biograficznych poszczególnych misjonarzy, ale w ciekawy sposób ukazuje, na podstawie osobiście przeprowadzonych z nimi wywiadów, ich trudną, ale jakże piękną posługę głosicieli Chrystusowej Ewangelii. Znalazły się tutaj także fragmenty listów i wspomnień bohaterów książki, co staje się autentycznym świadectwem ich codziennej pracy.

Należy zaznaczyć, że całość została udokumentowana zdjęciami, które prowadzą czytelnika do kraju i miejsca misjonarskiej posługi oraz wprowadzają w jej niepowtarzalny klimat. Szkoda wielka, że nie zostały opatrzone podpisami, przez co wiele zdjęć trudno dokładnie zinterpretować.

Na uwagę zasługują także mapki kontynentów i krajów, dzięki którym bez tru-

du można ustalić miejsca pracy poszczególnych misjonarzy.

Na koniec wypada dodać, że autor monografii – ks. dr Franciszek Jabłoński jest osobą dobrze zorientowaną w problematyce misyjnej. Chociaż sam nigdy nie pracował na misjach, to jednak pasja misyjna towarzyszy mu od lat seminaryjnych. Podczas studiów w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Gnieźnie należał do Ogniska Misyjnego, w którym czynnie pracował, potem, już jako kapłan pełniący posługę duszpasterską w różnych parafiach Archidiecezji Gnieźnieńskiej odbył zaoczne studia na UKSW w Warszawie z zakresu misjologii, tam też obronił pracę doktorską. W Kurii Metropolitalnej w Gnieźnie odpowiedzialny jest za Referat Misyjny, Papieskie Dzieła Misyjne oraz Świętowojciechową Rodzinę Misyjną, jest także zaangażowany w ogólnopolską działalność misyjną. Prowadzi wykłady zlecone z misjologii dla kleryków i studentów świeckich w Gnieźnie.

Książka *Błogosławione stopy głoszących Dobrą Nowinę* wyszła zatem spod pióra człowieka kompetentnego, oddanego misjom, mającego kontakt z misjonarzami a przede wszystkim inspiratora wielu akcji misyjnych na terenie kraju i archidiecezji. Z uznaniem zatem należy przyjąć tę cenna monografię, która jest nie tylko swoistym podziękowaniem i hołdem oddanym misjonarzom Archidiecezji Gnieźnieńskiej, od trzydziestu lat pracującym na misjach, ale aktualnym i potrzebnym opracowaniem o ich pięknej działalności ewangelizacyjnej.

BOGDAN CZYŻEWSKI